

so s katoliškimi stariši vred za strogo versko vzgojo. Sicer so sedaj naenkrat v manjšini, a to jih ne sme ustrašiti, to jim ne sme vzeti poguma, da povsod kažejo in zagovarjajo svoja dobra, utemeljena načela. Tudi oni naj primejo z ognjem za orožje prepričevanja in organizovanja, da krivo misleče pridobijo zopet na svojo stran ter da dobro misleče združijo v močno, uplivno celoto. Pogumno v boj!

Kako se je razvilo in kako zahiralo obrtništvo.

(Dalje.)

Da je mogel pomočnik vzvišati se v mojstra, moral je kajpak več let prej pomočnikovati, nekaj časa tudi okrog po svetu — toda samo pri »poštenih« pravih mojstrih. Moral je potem prirediti zadružnikom »mojstrinjo«, t. j. v ta namen napravljen obed; tega so se mnogokedaj odkupovali. Nadalje mu je bilo izdelati »mojstrino«, t. j. kak poseben bolj umeteljen izdelek svojega obrta: z njim je dokazal, če ga je napravil v občno zadovoljnost, da je zares več svojega rokodelstva. Zatem je bil sprejet za mojstra, če ni bilo že mojstrov iste stroke dovolj: v tem slučaju je moral namreč čakati; zakaj pazili so strogo, da ni bilo preveč tekmarjenja (konkuriranja), da ne bi obrtnik obrtniku jemal kruha izpred ust. Ko je bil sprejet, smel je začeti mojsterstvo, če je imel dovolj gotovine, da je s čim mogel začeti. O tej priliki je vplačal v zadružno blagajnico še »mojsterščico«, t. j. neko pristojbino ali takso. Tako je dosegel do samostojnosti in do vseh pravic v zadružji.

Ker so si pridobili obrtniki svojo samostojnost zlasti z vplivanjem sv. Cerkve in ker je v srednjem veku sv. vera prevladala in prešinjala vso javnost, ni čudno, da so bila tudi ta njih zadružstva vsa in cela na verskeji podlagi. Imeli so svoje cerkvene zastave in mnogokrat svoje posebne oltarje. Vsako zadružje je imelo svojega svetnika-priprošnjika; pod njegovim varstvom so delali; njegov praznik so praznovali vsi prav svečano s slovesno služboj Božjoj. Udeleževali so se tudi z vsjo slovesnostjo vsi zadružniki vseh zadrug vseh rokodelskih »rst sprevoda na sv. Rešnjega Telesa dan z zastavami in svečami. Tudi so hodili vsi za pogrebom umrlih tovarišev in priskrbčevali za vse rajne soude vsake kvatre po jedno črno sv. mašo, h kateri so prihajali vsi. Če bi bil kateri opustil

katero teh svečanostij, bil je občutno kaznjen. Če bi se bil pa kdo zanemarjal več let, vzeli so mu celo rokodelstvo.

Pa tudi kupice vina in dobre južine néso zametali ob takih svečanostih; a bilo je ukazano, da se mora to zgoditi spodobno. Preveč popivati se ni smelo; zato je bil dolžan skrbeti načelnik. Če bi bil zašel kdo v nezmernost, zapal bi bil globi; kaznjen je bil celo že tist, kdor je vino polival. Naložili so mu kazen vsi zadružniki. Kolikor je zajel in zapil, plačeval je vsakdo sam. Več nego 12 krajcarjev ni smel nikdo potrošiti; a tedanje dni se je tudi zato dobilo že dovolj: l. 1562. na pr. je stal v Ljubljani bokal dolenskega vina samo 3 krajcarje in bokal terana tri in pol krajcarja; cel kopun je stal o tistem času 10 kr., a funt mesa poldrug krajcar.

Zadruge svoje so vladali in uravnavali in v njih gospodarili zadružniki sami, čisto nezavisno in samosvojski. Deželska gosposka se ni mogla vtikati vanje; samo vladar jim je vrhovál (bil nad njimi). Sami so si volili svojega načelnika in druge odbornike; sami so sprejemali ali nesprijemali nove mojstre, kar se je godilo zlasti na Telovo zelo svečano: sami so si urejevali in oskrbovali samostalno vse svoje stvari. Samo če so bile cene že res previsoke ali če so dajali pre slabovredno blago, vteknólo se je vmes javno oblastvo in napravilo red; a to se je zgodilo navadno samo pri krčmarskeji in mesarskeji in pekarskeji obrti, katere so izkušale res večkrat okvarjati in izkoriščati ljud, posebno siromašnejši ljud. Sploh so pa zadruge same skrbno pazile, da je dobivalo občinstvo za pošteno plačilo poštene proizvode. Nadzorovali so se sami mej soboj, in če so koga zalotili, da je izdeloval slabovredne izdelke, vzeli so mu jih in uničili in ga vrh tega še kaznili z globoj (denarnoj kaznijo). A tudi na to so pozorno gledali, da ne bi drug drugega izpodirivali in si s tekmarstvom (konkurencoj) slabšali skupnega svojega stališča. Zato je bil čas dela natanko določen; prestopati ga ni smel nihče. Isto blago je moralo imeti pri vseh mojstrih isto ceno; če bi bil kdo prodajal pod ceno, bil bi kaznjen. Samo v tem so se smeli kósati mej soboj, kdo bode izdeloval boljše izdelke. Ostro je bilo prepovedano, da bi tovariš tovarišu prevabljeval in izvabljeval pomočnike; preveč pomočnikov in učencev ni smel imeti nikdó: da ne bi s preobilnim proizvajanjem drugim jemal kruha. Mejsobojne prepire so si poravnavali in razsojali sami mej soboj.

Tako je bilo, na kratko načrtano, zadružno življenje v srednjem veku. Dosegli so

rokodelci kakor prej omenjeno, veliko blaginjo, kakersne še nikoli ne prej in nikoli ne kesnej. Ker so se pa toliko zmogli, ker so bili imoviti, néso bili zadovoljni s tem, da so bili samo samostojni in svobodni, ampak hoteli so pridobiti v roke tudi politično moč. Dalj časa so se vili in bili z upirajočim se plemstvom, a nazadnje so si pribojevali in pritrdili tudi njo: Zavladali so v mestih obrtniki s trgovci. Ti dvojni so poslej upravljali in gospodovali po mestih in trgih. To je bila tista srečna doba, ko je mogočno zacvela obrt, ko so se mesta krasno razvijala in bogatela, ko se je rokodelstvo dobro plačevalo, ko je pošteno delo uživalo čast in ugled. Srce te boli, če primerjaš tistej blagosti trhlóst in gnílost naših dni. Če bi se bilo obrtništvo s kmetištvom, kakor je bilo takrat brez ovire in zmotnje, razvijalo tak naprej, kako vse drugačno družabno razmerje bi denes imeli!

Kaj pa je zasekalo tak hudo rano rokodelstvu, da je zaslábélo, da tak propada sedaj? Nekaj so zakrivali sami, ker so začeli v raznočem zlorabljati svojo oblast in preveč omejevati svobodo: Branili so se na pr. mnogokedaj brez pravega razloga, samo iz sebičnosti, sprejeti novih mojstrov; pomočnik si ni smel sam izbrati mojstra, tudi mojster ne vselej, kakor bi bil hotel, pomočnika: vse to se je vršilo po nekem določenem redu; zalezle so se v zadružja še razne druge razvade in zaglodavale zdravo jedro. Mnogo moči so jim vzele preobrnene vnanje razmere: Prej so skrbeli meščani, ki so bili z večine obrtniki, sami za ozidanost in utrjenost mestno; to jim je dajalo velik vpliv na vladarja, ki jim je za to njih skrb delil mnogih svoboščin. Ko se je pa bil izumel smodnik, izgubilo je ozidje in utrdbe svojo vrednost in s tem je ginol njih vpliv na vladarja, pešala tudi naklonjenost vladarjeva proti njim. Toda vse to bi še ne bilo razdrlo in zatrló rokodelstva; prišel je hušji sovražnik: Svobodnjaštvo (liberalizem) se je zarónilo in zavladovalo bolj in bolj. O tem v kratkem povem več; denes omenjam samo, da je svobodnjaštvo razdejaló njih zadružbe (organizacije), dokler jih ni do konca razgnalo in zamóriló. Prej so se potegovali za svojo korist vkupno, sedaj je ostal vsakdo sam, osamljen, brez zaveze, brez zaslonbe, brez opore. V to dobo, za rokodelce najnesrečnejšo dobo, je prišel zanje še nov nasprotnik: novi stroji. Ti bi jim bili prejšnje čase lahko v velik blagor, a sedaj so jim samo neizmerno škodili, ki so bili tako razdruženi in razvrženi. Stroji so premnogim obrtnikom vzeli kruh, ostale pa potlačili v denašnjo bedo in siromaščino. O tem prihodnjí.

J. M. Kržišnik.

Volitve v delegacije.

V delegacijah se razpravlja in določuje o skupnih zadevah in potrebah avstrijske in ogrske državne polovice. Avstrijski in ogrski državni zbor volita v delegacije svoje odposlance. Naši nemški razgrajaci pretijo, da bodo letos njih poslanci z razgrajanjem in pretepanjem zabranili volitev odposlancev. Ako se jim to posreči, potem se ne morejo več določiti skupne zadeve in prihodnje leto mora nehati vsaka stvarna zveza med Avstrijo in Ogrsko. Po našem mnenju bi to ne bila taka nesreča, a mi vemo, da je vlada drugega mnenja, in vendar ničesar ne stori, da izžene to misel iz razgretih nemških glav. Naša vlada je sploh zelo neodločna v svojem postopanju. V Celovcu so nemški fakini pretepali nemške katoliško misleče može. Med njimi sta bila natepena tudi dva državljana nemškega cesarstva. Nemški poslanik se je takoj pritožil zaradi takega surovega ravnanja, naša vlada pa ni ničesar storila, da bi v bodoče onemogočila take nemire.

Nemške izdajice.

»Vsenemška zveza« je imela te dni v Hamburgu svoj občni zbor, katerega sta se

profesorica, gospod profesor pa ni upal potegniti se za mojo čast, sicer bi bila njegova glava — velika reva; na tej mu je pa bilo vendar le več ležeče, nego na meni. Nekoč je celo odkritosrečno izrazil svojo grešno misel, da baje brez mene že še lahko živi, brez glave pa ne. In v resnici me je pozabil nekoč doma, ko je šel v šolo. To se mu je pa vendar tako omrzelo, da je prišedši domu djal: »V šolo sem šel brez klobuka, domu pa pridem brez glave.« Po teh besedah se je moje stanje nekaj zlepšalo in zbolišalo. Stavil me je zopet na mizo, da bi, veli, na me ne pozabil, kadar se odpravlja v šolo; da, naročil je svoji gospé, da bi ga vselej spomnila: »Ne pozabi klobuka!«

»O, moja glava!« vzdihoval je gospod profesor, in jaz sem bil slednjič vesel, da pripoznava, da njegova glava meni popolnoma ne pristaja.

Toda kaj sem ubožec skušil, ko sem šel z glavo gospoda profesorja na ulico! Ni bila moja navađa, vsakemu se klanjati, kogar srečam. Gospod profesor me je učil, in jaz — klanjati sem se moral vsakemu dečku, ki me je pozdravil. Mislite si lahko, koliko so trpeli moji krajci. V kratkem času bili so tako pokvečeni, kakor da bi se poredni nagajivci gugali na njih. In pri vsem tem je še gospod profesor nosiljal in njegovi prsti

se niso mogli ravno ponašati s posebno čistostjo. Kaj čuda, da sem moral jaz prenašati na svojih krajcih nečistost njegovih prstov.

Vse te muhe pa niso bile nič proti temu, kar sem moral trpeti v šoli. Dijaki so se mi posmehovali in bil sem tarča njihovih hudomušnih dovtipov. Niti s pravim imenom me niso nazivali, marveč s takimi priimki, da se mi gabi, jih imenovati.

»Pokveka,« mi je rekel nekoč nek dijak, a to še je bil lep izraz, kajti izustil ga je prvi odličnjak. Drugi odličnik me je že prekrstil v »klafeto,« tretji v »rešeto,« in nek pobalin, kateri je sedel v »oslovski klopi,« me je nazival »profesorjev pinč.«

(Dalje prih.)

Smešničar.

Sodnik: »Nedolžnost Vaša je dokazana, zato ste prost! Ste zadovoljni?«

Obtoženec: »Ne! Jaz rekuriram!«

Sodnik: »Bedak! Čemu?«

Obtoženec: »Zato, da bodo tudi na višji sodnji zvedeli, da sem nedolžen.«

Sodnik: »Pet prič potrdi s prisego, da so Vas videle krasti, in še tajite!«

Gigan: »Gospod sodnik! Jaz pripeljem pa sto prič, ki me niso videle.«

iz Avstrije udeležila drž. poslanca Wolf in Heeger. Heeger je ondi govoril, da čutijo avstrijski Nemci potrebo, prihiteti v roke velike Germanije. Hlapčevanju avstrijskih Nemcev mora biti konec. Letošnja jesen mora prinesiti odločitev. Kri že teče. »Živela vsenemška država z Avstrijo!« In tega moža ne bodo zaprli, ko se pritepe zopet nazaj v Avstrijo jest avstrijski kruh! Wolf je udrihal po organizaciji katoliških delavcev. Dr. Bä-reuther je brzojavil: »Avstrijski Nemci zanašajo se in upajo na Vas!« Kak vihar bi bil, ako bi take besede avstrijski Slovani posiljali v Rusijo.

Proč s trozvezo!

Proti trozvezi se oglašajo slovenski kršč. socialci na vseh svojih shodih. Priporočajo zvezo z Rusijo, ker zveza z Nemčijo in Italijo Avstriji ob njenih mejah nepregledno škoduje. Ljudstvo zvezo z Rusijo navdušeno odobruje.

Dr. Ferjančič in celjski izgredi.

O dr. Ferjančiču trdi nek dopisnik v »Vaterlandu«, da je tudi on zaradi svojega govora sokriv na celjskih izgredih, in imenuje Celje Slovincem tuj kraj. Skoro ne verjamemo, da bi isti članek mogel spisati kak Slovenec, če pa ga je vendar spisal, tedaj ga je mogel spisati le kak podel kranjski liberalec. Poslal ga je v »Vaterland«, da bi s tem mistifikoval javnost ter dobil novo netivo za domači prepri.

Ovržena obsodba.

Zupan v Devinu pri Trstu, g. Miroslav Ples, je bil obsojen na osem mesecev težke ječe, ker so ga krivili, da je sokriv nemirov pred tamošnjo šolo laškega šulferajna. Najvišje sodišče na Dunaju pa je to obsodbo razveljavilo, ker ga je sodišče v Trstu obsodilo oziraje se na lastno priznanje, a Ples v resnici ničesar ni pripoznal, ker je sodišče se opiralo na besede Plesove: »bravi, bravi, fantje,« a se ni oziralo na to, da je pristavil »boste dajali že račun,« ker je sodišče prezrlo, da Ples niti ni stopil med razgrajanje ali v njih obližje, kakor se to navaja v razlogih obsodbe. Sodišče v Trstu se je odločilo, da je imel Ples hudoben namen, a ni uvaževalo, da je 5 verjetnih prič izjavilo ravno nasprotno, namreč, da je Ples prosil priče, naj mu pomagajo miriti razgrajalce.

Cerkvene zadeve.

Prvi culu-kafriški mašnik.

Ljubljanska »Danica« je priobčila zanimivo pismo nekega trapista iz Marijanihilla v katerem pripoveduje, kake občutke je zbudil rojakom nastop prvega črnega mašnika, ko se je povrnil po končanih študijah iz Rima v svojo črno domovino. Trapist piše tako-le:

»Naš prečast. oče opat je pripeljal vrnivši se od zadnjega potovanja v Rim seboj črnega mašnika, kolikor mi znano, prvega iz rodu Culukafrov, ki je dosegel mašništvo. Prijateljem misijona v južni Afriki je pač znan po sliki, ali vsaj po imenu, nekateri so ga morda celo osebno poznali, ko je bival v Rimu in na Nemskem; — njega ime je dr. Eduard Müller. Leta 1884. je bil prišel črničnik kot 10letni deček v misijonsko šolo v Marijanihillo. Ker je kazal izredno nadarjenost, poslal ga je takratni opat o. Franc I. 1888. v Rim v propagando, kjer je s sijajnimi uspehi vršil in dovršil svoje študije. Sedaj se je vrnil kot mašnik in doktor modroslovja v svojo domovino.

Ni mi možno popisati začudenja, ki se je zrkalo na obrazih šolarjev, ko so ga videli spremljajočega čast. očeta. Bil jim je nedoumljiva uganka: kajti črna barva in vsa zunanost jim je dejala, da je njihovega rodu, a častitljiva duhovska obleka je značila duhovna. Z odprtimi ustmi so zrl vanj in niti glasu niso mogli dati od sebe samega čudenja: videlo se jim je, da uganke ne mo-

rejo rešiti. Ko sem jim pa povedal, da je tudi mašnik, tedaj se je izvil iz njihovih prsi zategnjeni »au« (kar pomenja toliko, kakor naš »ô«), in več mi je povedal ta medmet, kakor dolg govor; a še vedno so bile njihove oči uprte vanj, prsi so se jim dvigale in le polagoma se je vrnilo življenje med nje. Najprej so čute kazali po raznih zunanjih znamenjih, še-le pozneje se jim je razvzljajal tudi jezik in naposled si je začudenje duška dalo v vzkliku: »Črni mašnik!« Ej, to jim je dalo tvarine h govorjenju, to jim je dalo veselje za petje! V sprevedu so ga spremili s čast. očetom na dom.

On pa se je čudil najbolj temu, da med vsemi velikimi in malimi šolarji ne najde več nikakega znanca. »Ti so mi vsi tuji«, je dejal večkrat. Je pač minilo že nad 10 let, odkar ni bil v Marijanihillo in v tej dobi se je marsikaj spremenilo. Njegovi šolski tovariši so odrasli ter si ustanovili lastno domovje ali pa so odšli v tujino. Naposled zapazi med mladimi možmi vendar-le znano obličje. »To je Josip Huber«, zakliče, »tega pa poznam, bil je z menoj v šoli«.

Mimogrede bodi omenjeno, da govori dr. Eduard Müller več jezikov in prav dobro angleški in italijanski, dosti dobro tudi nemški. Razven teh in svojega materinega kafriškega jezika govori gladko latinsko, razume grško in nekoliko tudi hebrejsko in je sploh humanistično, modroslovno in bogoslovno jako naobražen. In to kafer! Ali ni čudno?

Naslednji dan je bral med kafriško službo božjo tudi on sv. mašo. Za nas vse je bilo to nekaj posebnega, ko smo videli črnega mašnika pred altarjem. Obraz in roki ste se videli tembolj črni, ker ste bili v tolikem nasprotju od bele albe in belega mašnega oblačila. Drugače pa ima vsa njegova postava nekaj tako mladostnega in otroško-nedolžnega na sebi, da se nehote človeku prikupi. Rubrike je izpolnoval zelo natančno; čuden se mi je zdel le veliki križ, s kojim je ljudstvo ob koncu svete maše blagoslovilo. A to ni graje vredno; še-le prav dobro se mu je podajalo.

Po sv. maši je nagovoril vernike v kafriškem jeziku. Kaj so zamorci ob tem nagovoru mislili in čutili, ne vem; ali zdi se mi, da je bila stara ženica, ki je nekaj dni pozneje mašnika-zamorca srečala, reprezentantinja vseh kafrov. Njeno začudenje in njeno veselje je bilo skoro brezmejno. Z rokami je tlesnila, večkrat zaporedoma je svečeniku pristrčno roko stisnila in kakor veletok so se ji usipale iz ust hvalnice na Stvarnika radi tolike nezasluzane milosti! — Bil sem priča tega prizora in mislil sem si: »Kako vesela bo še-le lastna mati nad takim sinom!« Ali v svojo žalost sem slisal, da so Müllerjevi stariši še pagani in prav tako njegovi bratje in sestre; mati je vrhu tega še slepa, torej dvakrat slepa, duševno in telesno. Človeku se kaj tacega zdi skoraj nemogoče, Sleherni bi pač pričakovali, da se bodo ob sinovi spreobrnitvi ali zaradi njega vsi takoj spreobrnili. Ali niso se. Iz tega se vidi jasno, da je spreobrnitev kake duše milost božja, ki jo Bog podeli, komur sam hoče. Oznano-vanje besede božje samo na sebi še ne zadostuje. Upati pa je, da se bo mlademu zamorskemu svečeniku posrečilo, po nekrvavi daritvi, kojo daruje vsak dan, izprositi za vse svoje sorodnike največjo vseh milosti — sv. vero.

Kratki čas počitnic porabi Müller v obiskovanje misijonskih postaj. Po počitnicah nastopi sam misijonsko delovanje v svoji domovini. Da bi bilo njegovo delo blagoslovljeno! Ker je pa silno težko, kako ljudstvo spreobrniti in spreobrnjeno ohraniti stano-vitno v sv. veri brez duhovnikov-domačinov, zato kličem k Bogu, delilecu milosti, naj obudi prvemu črnemu culu-kafri-mašniku še mnogo tovarišev v svetem poklicu!

Dopisi.

Ptuj. (Hórvatek med našim učitelstvom.) Učitelstvo ptujkega in ormoškega okraja je imelo dne 24. avgusta shod pod zavetjem § 2. Sklical ga je znani učitelj A. Hórvatek iz Gusswerka, ki se je že baje v Ljubnem predstavil, da ni »bindišer« ter je že po vsej deželi znan kot rudečkar in vodja štajarskih »mladičev« med učitelji. Bil je to že 7. shod na Spodnjem Štajarskem v teku nekaj tednov, pri katerih je ta mož v svojih počitnicah govoril našemu slovenskemu učitelstvu. V Ptujju je seznanil svoje poslušalce s programom »mladičev«, ki so socialistična garda med učitelstvom vseh narodov in vseh veroizpovedanj. Neusmiljeno je zabavljajl proti vsaki veri, osobito proti katoliški cerkvi in duhovščini ter označil svoje stališče z naslednjimi točkami:

1. Nравnost in vera niste v nikaki zvezi med seboj. Naloga vseh cerkev in duhovščine vseh veroizpovedanj bila je vselej in povsod: vladati ljudstva.

2. Vera je stvar srca (Herzensangelegenheit) in ne spada v šolo.

3. Vera ima skrbeti za srečo onostranskega življenja, šola in omika pa hoče skrbeti za časno srečo.

4. Sreča človeška je odvisna od njegove omike, zato je treba omiko in znanost širiti med ljudstvom ter slehernega državljana povzdigniti na kolikor možno najvišjo stopinjo omike.

5. Odrekal je katoliški cerkvi vsakateri oblažilni upliv na ljudstvo in vsako katerikoli dobro uredbo. Ko se mu je ugovarjalo prav tej točki ter spominjalo med drugimi na našega nesmrtnega Slomška in njegovega učit. g. kaplana Pražnikarja, rekel je drzno: to so ti ljudje storili iz sebičnosti in kot ljudje ne kot duhovni. Eksercicije za učitelje imenoval je duševne natezalnice.

6. Branil je današnjo moderno šolo ter njeno slobodo. Naglašal, da si je ljudstvo ne bode dalo preustrojiti, ne odvzeti. A kmalu potem zabavljajl je, da so naše današnje šolske razmere ničvredne in skrajno pomanjkljive, in sicer:

a) Šole so verske, ker visi v njih križ, ker se mora moliti pred šolo in po šoli, ker se vodijo otroci iz šole k šol. mašam, k nedeljski službi božji, k telovski procesiji, k spovedi; da celo učitelstvo mora otroke na teh potih spremljati. (Oh!)

b) Šole odgajajo k slepemu domoljubju. Vse se mora otrokom hvaliti, karkoli postave zahtevajo, vse postavne naredbe dobre imenovati, otroke je treba navajati k pokorščini do vseh postav, bodisi dobre ali slabe.

c) Šola vceplja otrokom hlapčevsko mišljenje in ljubezen do robstva, ker mora učitelj otroke učiti, naj bodo z majhnim zadovoljni, pohlevni, pokorni, delavni, naj ne mislijo, da so bogataši srečnejši, naj ljubijo uboštvo in revščino.

7. Šolske odredbe priklepajo učitelja kakor z verigami na orglje, ga stavljajo pod tajno nadzorstvo duhovščine ter dajo upliv duhovščini v krajevnih, okrajnih in dež. šol. svetih.

8. Izzival je navzoče ter jih povabil, naj mu odločno povedo svoje mnenje, ako se ne strinjajo z njim. A le jedna učiteljica nastopila je ter mu odločno nasprotovala.

9. Napadal je nezaslišano naše slovenske poslance, da se niso odločno potegovali za dostojno zvišanje plač. Njih prijaznost napram učitelstvu imenoval je hinavsko, lažnjivo. Sedaj mu je odločno ugovarjal nek nadučitelj in tudi neka učiteljica potegovala se je za čast slovenskih poslancev.

Konečno je povabljal vse navzoče, naj pristopijo h gardi »mladičev«, naj delujejo zvesto in brezobzirno povsod v smislu programa, kojega je dobil vsak navzoči natiskanega s seboj. 5. točka tega programa

iz Avstrije udeležila drž. poslanca Wolf in Heeger. Heeger je ondi govoril, da čutijo avstrijski Nemci potrebo, prihiteti v roke velike Germanije. Hlapčevanju avstrijskih Nemcev mora biti konec. Letošnja jesen mora prinesiti odločitev. Kri že teče. »Živela vsenemška država z Avstrijo!« In tega moža ne bodo zaprli, ko se pritepe zopet nazaj v Avstrijo jest avstrijski kruh! Wolf je udrihal po organizaciji katoliških delavcev. Dr. Bä-reuther je brzojavil: »Avstrijski Nemci zanašajo se in upajo na Vas!« Kak vihar bi bil, ako bi take besede avstrijski Slovani posiljali v Rusijo.

Proč s trozvezo!

Proti trozvezi se oglašajo slovenski kršč. socialci na vseh svojih shodih. Priporočajo zvezo z Rusijo, ker zveza z Nemčijo in Italijo Avstriji ob njenih mejah nepregledno škoduje. Ljudstvo zvezo z Rusijo navdušeno odobruje.

Dr. Ferjančič in celjski izgredi.

O dr. Ferjančiču trdi nek dopisnik v »Vaterlandu«, da je tudi on zaradi svojega govora sokriv na celjskih izgredih, in imenuje Celje Slovincem tuj kraj. Skoro ne verjamemo, da bi isti članek mogel spisati kak Slovenec, če pa ga je vendar spisal, tedaj ga je mogel spisati le kak podel kranjski liberalec. Poslal ga je v »Vaterland«, da bi s tem mistifikoval javnost ter dobil novo netivo za domači prepri.

Ovržena obsodba.

Zupan v Devinu pri Trstu, g. Miroslav Ples, je bil obsojen na osem mesecev težke ječe, ker so ga krivili, da je sokriv nemirov pred tamošnjo šolo laškega šulferajna. Najvišje sodišče na Dunaju pa je to obsodbo razveljavilo, ker ga je sodišče v Trstu obsodilo oziraje se na lastno priznanje, a Ples v resnici ničesar ni pripoznal, ker je sodišče se opiralo na besede Plesove: »bravi, bravi, fantje,« a se ni oziralo na to, da je pristavil »boste dajali že račun,« ker je sodišče prezrlo, da Ples niti ni stopil med razgrajče ali v njih obližje, kakor se to navaja v razlogih obsodbe. Sodišče v Trstu se je odločilo, da je imel Ples hudoben namen, a ni uvaževalo, da je 5 verjetnih prič izjavilo ravno nasprotno, namreč, da je Ples prosil priče, naj mu pomagajo miriti razgrajalce.

Cerkvene zadeve.

Prvi culu-kafriški mašnik.

Ljubljanska »Danica« je priobčila zanimivo pismo nekega trapista iz Marijanihilla v katerem pripoveduje, kake občutke je zbudil rojakom nastop prvega črnega mašnika, ko se je povrnil po končanih študijah iz Rima v svojo črno domovino. Trapist piše tako-le:

»Naš prečast. oče opat je pripeljal vrnivši se od zadnjega potovanja v Rim seboj črnega mašnika, kolikor mi znano, prvega iz rodu Culukafrov, ki je dosegel mašništvo. Prijateljem misijona v južni Afriki je pač znan po sliki, ali vsaj po imenu, nekateri so ga morda celo osebno poznali, ko je bival v Rimu in na Nemskem; — njega ime je dr. Eduard Müller. Leta 1884. je bil prišel črniček kot 10letni deček v misijonsko šolo v Marijanihillo. Ker je kazal izredno nadarjenost, poslal ga je takratni opat o. Franc I. 1888. v Rim v propagando, kjer je s sijajnimi uspehi vršil in dovršil svoje študije. Sedaj se je vrnil kot mašnik in doktor modroslovja v svojo domovino.

Ni mi možno popisati začudenja, ki se je zrkalo na obrazih šolarjev, ko so ga videli spremljajočega čast. očeta. Bil jim je nedoumljiva uganka: kajti črna barva in vsa zunanost jim je dejala, da je njihovega rodu, a častitljiva duhovska obleka je značila duhovna. Z odprtimi ustmi so zrl vanj in niti glasu niso mogli dati od sebe samega čudenja: videlo se jim je, da uganke ne mo-

rejo rešiti. Ko sem jim pa povedal, da je tudi mašnik, tedaj se je izvil iz njihovih prsi zategnjeni »au« (kar pomenja toliko, kakor naš »ô«), in več mi je povedal ta medmet, kakor dolg govor; a še vedno so bile njihove oči uprte vanj, prsi so se jim dvigale in le polagoma se je vrnilo življenje med nje. Najprej so čute kazali po raznih zunanjih znamenjih, še-le pozneje se jim je razvzljajal tudi jezik in naposled si je začudenje duška dalo v vzkliku: »Črni mašnik!« Ej, to jim je dalo tvarine h govorjenju, to jim je dalo veselje za petje! V sprevodu so ga spremili s čast. očetom na dom.

On pa se je čudil najbolj temu, da med vsemi velikimi in malimi šolarji ne najde več nikakega znanca. »Ti so mi vsi tuji«, je dejal večkrat. Je pač minilo že nad 10 let, odkar ni bil v Marijanihillo in v tej dobi se je marsikaj spremenilo. Njegovi šolski tovariši so odrasli ter si ustanovili lastno domovje ali pa so odšli v tujino. Naposled zapazi med mladimi možmi vendar-le znano obličje. »To je Josip Huber«, zakliče, »tega pa poznam, bil je z menoj v šoli«.

Mimogrede bodi omenjeno, da govori dr. Eduard Müller več jezikov in prav dobro angleški in italijanski, dosti dobro tudi nemški. Razven teh in svojega materinega kafriškega jezika govori gladko latinsko, razume grško in nekoliko tudi hebrejsko in je sploh humanistično, modroslovno in bogoslovno jako naobražen. In to kafer! Ali ni čudno?

Naslednji dan je bral med kafriško službo božjo tudi on sv. mašo. Za nas vse je bilo to nekaj posebnega, ko smo videli črnega mašnika pred altarjem. Obraz in roki ste se videli tembolj črni, ker ste bili v tolikem nasprotju od bele albe in belega mašnega oblačila. Drugače pa ima vsa njegova postava nekaj tako mladostnega in otroško-nedolžnega na sebi, da se nehote človeku prikupi. Rubrike je izpolnoval zelo natančno; čuden se mi je zdel le veliki križ, s kojim je ljudstvo ob koncu svete maše blagoslovilo. A to ni graje vredno; še-le prav dobro se mu je podajalo.

Po sv. maši je nagovoril vernike v kafriškem jeziku. Kaj so zamorci ob tem nagovoru mislili in čutili, ne vem; ali zdi se mi, da je bila stara ženica, ki je nekaj dni pozneje mašnika-zamorca srečala, reprezentantinja vseh kafrov. Njeno začudenje in njeno veselje je bilo skoro brezmejno. Z rokami je tlesnila, večkrat zaporedoma je svečeniku pristrčno roko stisnila in kakor veletok so se ji usipale iz ust hvalnice na Stvarnika radi tolike nezaslisane milosti! — Bil sem priča tega prizora in mislil sem si: »Kako vesela bo še-le lastna mati nad takim sinom!« Ali v svojo žalost sem slisal, da so Müllerjevi stariši še pagani in prav tako njegovi bratje in sestre; mati je vrhu tega še slepa, torej dvakrat slepa, duševno in telesno. Človeku se kaj tacega zdi skoraj nemogoče, Sleherni bi pač pričakovali, da se bodo ob sinovi spreobrnitvi ali zaradi njega vsi takoj spreobrnili. Ali niso se. Iz tega se vidi jasno, da je spreobrnitev kake duše milost božja, ki jo Bog podeli, komur sam hoče. Oznano-vanje besede božje samo na sebi še ne zadostuje. Upati pa je, da se bo mlademu zamorskemu svečeniku posrečilo, po nekrvavi daritvi, kojo daruje vsak dan, izprositi za vse svoje sorodnike največjo vseh milosti — sv. vero.

Kratki čas počitnic porabi Müller v obiskovanje misijonskih postaj. Po počitnicah nastopi sam misijonsko delovanje v svoji domovini. Da bi bilo njegovo delo blagoslovljeno! Ker je pa silno težko, kako ljudstvo spreobrniti in spreobrnjeno ohraniti stano-vitno v sv. veri brez duhovnikov-domačinov, zato kličem k Bogu, delilec milosti, naj obudi prvemu črnemu culu-kafri-mašniku še mnogo tovarišev v svetem poklicu!

Dopisi.

Ptuj. (Hórvatek med našim učitelstvom.) Učitelstvo ptujskega in ormoškega okraja je imelo dne 24. avgusta shod pod zavetjem § 2. Sklical ga je znani učitelj A. Hórvatek iz Gusswerka, ki se je že baje v Ljubnem predstavil, da ni »bindišer« ter je že po vsej deželi znan kot rudečkar in vodja štajarskih »mladičev« med učitelji. Bil je to že 7. shod na Spodnjem Štajarskem v teku nekaj tednov, pri katerih je ta mož v svojih počitnicah govoril našemu slovenskemu učitelstvu. V Ptujju je seznanil svoje poslušalce s programom »mladičev«, ki so socialistična garda med učitelstvom vseh narodov in vseh veroizpovedanj. Neusmiljeno je zabavljaj proti vsaki veri, osobito proti katoliški cerkvi in duhovščini ter označil svoje stališče z naslednjimi točkami:

1. Nравnost in vera niste v nikaki zvezi med seboj. Naloga vseh cerkev in duhovščine vseh veroizpovedanj bila je vselej in povsod: vladati ljudstva.

2. Vera je stvar srca (Herzensangelegenheit) in ne spada v šolo.

3. Vera ima skrbeti za srečo onostranskega življenja, šola in omika pa hoče skrbeti za časno srečo.

4. Sreča človeška je odvisna od njegove omike, zato je treba omiko in znanost širiti med ljudstvom ter slehernega državljana povzdigniti na kolikor možno najvišjo stopinjo omike.

5. Odrekal je katoliški cerkvi vsakateri oblažilni upliv na ljudstvo in vsako katerikoli dobro uredbo. Ko se mu je ugovarjalo prav tej točki ter spominjalo med drugimi na našega nesmrtnega Slomška in njegovega učit. g. kaplana Pražnikarja, rekel je drzno: to so ti ljudje storili iz sebičnosti in kot ljudje ne kot duhovni. Eksercicije za učitelje imenoval je duševne natezalnice.

6. Branil je današnjo moderno šolo ter njeno slobodo. Naglašal, da si je ljudstvo ne bode dalo preustrojiti, ne odvzeti. A kmalu potem zabavljaj je, da so naše današnje šolske razmere ničvredne in skrajno pomanjkljive, in sicer:

a) Šole so verske, ker visi v njih križ, ker se mora moliti pred šolo in po šoli, ker se vodijo otroci iz šole k šol. mašam, k nedeljski službi božji, k telovski procesiji, k spovedi; da celo učitelstvo mora otroke na teh potih spremljati. (Oh!)

b) Šole odgajajo k slepemu domoljubju. Vse se mora otrokom hvaliti, karkoli postave zahtevajo, vse postavne naredbe dobre imenovati, otroke je treba navajati k pokorščini do vseh postav, bodisi dobre ali slabe.

c) Šola vceplja otrokom hlapčevsko mišljenje in ljubezen do robstva, ker mora učitelj otroke učiti, naj bodo z majhnim zadovoljni, pohlevni, pokorni, delavni, naj ne mislijo, da so bogataši srečnejši, naj ljubijo uboštvo in revščino.

7. Šolske odredbe priklepajo učitelja kakor z verigami na orglje, ga stavljajo pod tajno nadzorstvo duhovščine ter dajo upliv duhovščini v krajevnih, okrajnih in dež. šol. svetih.

8. Izzival je navzoče ter jih povabil, naj mu odločno povedo svoje mnenje, ako se ne strinjajo z njim. A le jedna učiteljica nastopila je ter mu odločno nasprotovala.

9. Napadal je nezaslišano naše slovenske poslance, da se niso odločno potegovali za dostojno zvišanje plač. Njih prijaznost napram učitelstvu imenoval je hinavsko, lažnjivo. Sedaj mu je odločno ugovarjal nek nadučitelj in tudi neka učiteljica potegovala se je za čast slovenskih poslancev.

Konečno je povabljal vse navzoče, naj pristopijo h gardi »mladičev«, naj delujejo zvesto in brezobzirno povsod v smislu programa, kojega je dobil vsak navzoči natiskanega s seboj. 5. točka tega programa

se glasi: Ločitev šole od cerkve. Pri glasovanju sprejel se je program «mladičev» z ogromno večino. Od 53 navzočih bilo je le 5 proti programu!!! Upamo, da se kmalu oglasi kakov zaveden učitelj, ki jasno in odločno odgovori vsem laži-modrostim gosp. Hórvateka, kakor zahteva to čast slovenskega boljše mislečega učiteljstva. Več luči je treba, potem bode skromno število 5 gotovo kmalu narastlo.

Iz Ljutomera. (Volitve v okrajni odbor.) Ko je lesica videla, da visi zanj grozdje previsoko, rekla je, da ji je prekislo. Nekako tako se je godilo našim «Nemcem» pri volitvi v okrajni odbor dne 31. avgusta t. l. Njihovo število naraslo je letos vsled pomnožitve glasov v veliki obrti na usodepolno število 13. Zato so si delali lepo upanje in napravili kaj bistroumen načrt. Sam župan ljutomerski poskusil je pregovoriti nekatere zastopnike, naj bi glasovali z njimi. Ali mož, do katerega se je s tem izdajalskim predlogom obrnil, se mu je tako pomenljivo nametal, da jo je župan kar odkuril. Pri volitvi stopil je na nemško stran tudi žid Rabenštajn, kateremu so nekdaž Slovenci pripomogli do avstrijske državljanske pravice. Toda natančno pojasnilo njegovih še nerešenih kazenskih zadev in njegove volilne pravice je povzročilo, da so žid in njegovi prijatelji hrabro pobegnoli iz volišča. Židovi so pač povsod jednaki. Potem pa so bili voljeni za načelnika g. Kukovec Ivan, za namestnika g. Seršen Franc, v odbor pa gg. Heric Ant., Misja Anton, Mursa Josip, dr. Rosina Franc in Slavič Matjaž. Volitev se je vršila složno in v lepem redu. Naši Nemci pa naj še malo počakajo. Mislimo, da pojde še marsikateri od njih poprej v «Gaberje» z nosom zemlje podpirat, kakor pa bode doživel, da bi se jim naši zavedni murski poljanci pri volitvah na lim vsedali. Takšni kalini naši kmetje niso, kakor misli kakov ljutomerski župan.

Naši slovenski okolici pa bodi to nauk, da morajo biti vedno pozorni proti ljutomerskim «Nemcem» in da ti ne bojo dali prej miru, dokler ne postanejo naši kmetje toliko pametni, da jim ne bodo več denarja nosili. Kedar bodo enkrat od Slovencev samo slovenski trgovci, obrtniki in krčmarji hasek imeli, potem bode tudi ljutomerskim Nemčurjem za zmiraj odzvonilo. Da pa bode enkrat in morebiti v kratkem do tega tudi v trgu prišlo, to je gotovo.

Mariborski okraj. — Uradovanje pri občinskih uradih na Spodnjem Štajarskem se še mnogo kje izvršuje v nemškem jeziku; posebno pa v mariborskem okraju. V tem okraju je le nekaj občin v okolicih Laporje, Makole in Poljčane, ki slovensko uradujejo in izmed tistih so pa samo občine Laporje, Hošnica in Poljčane, katere so si priborile, da se jim tudi od c. kr. uradov v slovenskem jeziku dopisuje. Ravno tako, kakor omenjenim trem občinam, bi se pa tudi drugim občinam od c. kr. uradov v slovenskem jeziku dopisovalo, samo da bi občine to zahtevale. Seveda silili ne bodo c. kr. uradi s slovenskim uradovanjem, isto je treba zahtevati.

Da se pa to doseže, je treba samo občinski odbor sklicati, kjer se sklene, da je uradni jezik pri občini slovenski. Oziraje se s klicem na ta sklep se potem c. kr. uradom — okrajnemu glavarstvu, okrajni sodnji in davkarji — naznani, da je uradni jezik pri občini slovenski in da se blagovoli za naprej občini v slovenskem jeziku dopisovati, ker se nemška dopisava ne bo več reševala. Videli bode, da se vam bode slovensko dopisovalo. Ako bi pa kateri urad tega ne hotel storiti, se ukaz ali dopis, sklicevajoč se na naznanilo o slovenskem uradovanju, vrne nazaj.

Na noge torej narodne občine, pokazite, da ljubite vaš jezik in vašo domovino in da ste vi gospodi na svojih tleh ne pa Nemec; ne bojte se zamere pri c. kr. uradnikih, kajti oni itak ne morejo nič 'nepostavnega od vas zahtevati. Kar pa po postavi morate storiti,

vam sedaj tudi v nemščini ne prizanesajo. Zato se občine Smolince, Žablek, Verhole, Pretreš, Brezje, Studenice, Hrastovec, Modraže, Makole, Sv. Ana, Pečke, Dešno, Stopno, Štatenberg, Stanovsko, Luščka vas, Spodna-Polskava, Slatina, kakor sploh vse narodne občine pozivljajo, da spremenijo svoje poslovanje, kajti le na ta način si bomo Slovenci na Spodnjem Štajarskem priborili ugled. Znan pregovor pravi: Spoštuj samega sebe, potem te bodo tudi drugi spoštovali.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Mil. knez in škof) bodo v torek v stolnici imeli mašo zadušnico za pokojno cesarico Elizabeto.

(Imenovanje.) G. Karl Kirchlechner, gimn. profesor v Mariboru je imenovan glavnim učiteljem na ženskem učiteljskem v Ino-mostu.

(Gimnazija v Mariboru.) Na gimnaziji v Mariboru se začne bodoče šolsko leto s slovesno mašo dne 18. sept. Učenci, kateri žele na novo vstopiti v prvi razred, oglašiti se morajo spremljani od svojih starišev ali njih namestnikov dne 16. sept. dopoldne ob 9. uri pri ravnateljstvu s krstnim listom in obiskovalnim spričevalom ter izrecno izjaviti, da žele biti vsprejeti v slovenski oddelek prvega razreda. Vsprejemne skušnje so istega dne ob 2. popoldne.

(Zaupni shod) vseh onih mož, ki delujejo in se zanimajo za socialno vprašanje, posebno za zadružno življenje na Spod. Štajarju, se vrši dne 14. sept. v Mariboru v dvorani «Hotel Wien.» Začetek ob 10. predpoldne. Pridite v obilnem številu, ker se bo posvetovalo in sklepalo o jako važnih rečeh.

(Današnji številki) je pridjana priloga in zaznamek dobitkov efektne loterije v Št. Magdaleni v Mariboru.

(Razlaga novega Velikega katekizma) spisal in založil dr. Ivan Križanič, se je začela razpošiljati. Dobi se pri pisatelju in v tiskarni svet. Cirila v Mariboru. Stane 3 krone, po pošti 10 kr. več.

(Duhovniške vesti.) Č. g. Anton Ribar, župnik v Št. Vidu pri Planini je imenovan kn. šk. duh svetovalcem. Prestavljeni so: čč. gg. M. Eferl iz Št. Ruperta nad Laškim v Rečico, M. Roškar iz Hoč v Leskovec, L. Schlamberger iz Sv. Štefana pri Žusmu v Hoče, Melhijor Zorko iz Rečice v Št. Rupert nad Laškim. Na novo nastavljeni so čč. gg. novomašniki: A. Kramaršič v Št. Kungoto na Pohorju, F. Lovrenko v Muto nad Marnbergom, Karl Malajner v Marijo Snežno in A. Musi v Luče.

(Mariborski okrajni glavar) g. Kanovski gre s čudovito prijaznostjo agitatorjem za nemško šolo v Št. Ilju pri Mariboru na roko. Ako hoče gospod glavar posnemati g. Zoffa, posvetilo bo njegovemu delovanju slovensko časopisje največjo pozornost.

(Cerkvene zadeve.) Tridnevno bodo obhajali v dneh od 10.—14. sept. v Pamečah pod vodstvom veleč. gg. lazaristov Javšovec in Jevšenak iz Maribora. — V Št. Lenartu pri Ormožu je bil od 24. do 31. avgusta sv. misijon. Vodili so ga z velikim vspehom oo. lazaristi iz Celja.

(Cerkveno petje.) Cecilijansko društvo v Mariboru je izdalo lepo opravljen sešitek «Responzoriji pri sv. maši in drugih navadnih cerkvenih opravilih». Cena sešitku 20 kr. s poštino vred.

(Smrtna kosa.) V soboto dne 2. sept. je umrl častiti gospod Alojzij Bratuša, beneficijat, katehet na dekliški šoli in ud mestnega šolskega sveta v Ptuj po kratki, mučni bolezni, v 48. letu svoje starosti. Truplo blagega rajnega se je pokopalo v ponedeljek dne

4. septembra v spremstvu mnogoštevilne duhovščine in vernega ljudstva. N. v m. p.!

(Planinska koč) na Boču se dne 17. septembra slovesno otvori. Ta dan bo ob 3 in pol uri popoldne velikanska ljudska veselica s petjem, godbo, plesom, šaljivo pošto, na vrtu in notranjih prostorih gostilne gsp. J. Koropca v Studenicah. V ponedeljek dne 18. t. m. zgodaj v jutro odhod iz Studenic na Boč h koč. — Na veselo svidenje v senčnatih Studenicah!

(Čudež v Lurdu.) Kakor smo že naznanili, so naredili letos Avstrijci skupno romanje v Lurd. Med njimi sta tudi dva Slovenci. Avstrijski romarji so bili priče čudežnega ozdravljenja, ki se je dogodilo na enem njihovih soromarjev. Slovak Ján Varga, ki je imel že pet let trdo levo nogo, je predzadnjo nedeljo po kopelji ozdravel. Noga je hipoma zopet oživela. Berglje, s katerimi je prišel v Lurd, je položil v otlino. Tako nam piše slovenski romar č. g. Škorjanc, župnik v Št. Florijanu pod Bočem.

(Začetek šolskega leta) na c. kr. slovensko-nemških gimnazijskih razredih v Celju. Kakor naznanja letno poročilo celjske gimnazije, bodejo se učenci, kateri hočejo vstopiti v 1. razred vpisovali 16. septembra od 9—12 ure predpoldne v ravnateljevi pisarni v šolski ulici (Schulgasse) šte. 21 pri tleh. Učence morajo spremljati stariši ali njihovi namestniki in pri oglasitvi vplačati gld. 3-10. Treba je tudi prinesiti krstni list in šolsko spričevalo. Popoldne ob 2 se vrši izpit. — Oni učenci, ki menijo vstopiti v 2, 3 ali 4 razred, se naj oglašé dne 17. septembra ob osmih zjutraj. Stariši iz celjskega okraja, dajte svoje nadarjene dečke vpisati v slovenske razrede!

(V zavodu) šolskih sester v Mariboru začelo se bo šolsko leto 1899/1900 dne 19. sept. s slovesno sv. mašo. Gojenke, ki na novo vstopijo in učenke vadnice vpisovale se bodo dne 13. in 14. septembra. Vsprejemne in ponavljalne skušnje se začnejo dne 15. sept.

(Najnovejši slovenski pesnik) A. Mursič, ki je izdal ponesrečeno pesen v poduk «zapelanim» Slovincem, je vendar pravo ime in se ne skriva za tem imenom znani J. Visenjak, kakor smo zadnjikrat menili. To je že res, da se je pesen zložila na željo Visenjarkovo in tiskala na stroške ptujskih nemških trgovcev, a zložil je ni Visenjak sam, kajti tudi za pesništvo nima nobenih zmožnosti. A. (lojzij) Mursič je pravo ime, nositelj imena je krojač, ki stanuje tam nekje blizu Dornave in ktereja ljudje zovejo po domače «Marček». Mi smo tako nesrečni, da še imamo tudi druge duševne proizvode Mursičeve v rokah.

(Za podržavljenje celjske policije.) Občina Petrovče v Savinjski dolini je sklenila v svoji seji dne 3. t. m. odposlati prošnjo na vis. vlado za uvedbo državne policije v Celju. Občine slovenske, spominjajte se zadnjih krvavih izgrediv celjskega pobalinstva in storite tudi Vi svojo dolžnost!

(Bodimo odločni!) Z Murskega polja nam pišejo: Naši občinski predstojniki se vse premalo narodni v uradovanju. Zakaj se klanjate nemščini? Zakaj sprejemate nemška uradna pisma? Vsako vam vročeno nemško uradno listino pošljite nemudoma nazaj in zahtevajte slovensko. Ni potrebno, da bi vam padlo srce v hlače, ako slišite kako surovo. Zavrnite vsakoga prav pošteno nazaj, rekoč: «Ljudstvo ni zaradi uradnikov, ampak uradniki so radi ljudstva. Ako ne znaš jezika slovenskega, priuči se mu, drugače pa nisi vreden, da ješ kruh iz slovenskih rok!» Ravnajte po svojem prepričanju in ne zoper! Tako bode, tudi najlepše posnemali svoja slovanska blagovestnika sv. Cirila in Metoda, katera sta tudi radi ljudstva prišla v staro Panonijo! Bodimo radikalni!

(Zaveza slovenskih) učiteljskih društev ima letos dne 10. in 11. kimovca zborovanje v Gorici. Na tem zborovanju se bo tudi